

ієрархічних домінуючих цінностей і створенні багатьох фрагментованих та еkleктичних форм культурної ідентичності. Різноманітні форми молодіжної субкультури, що виникли як ескапістські або протестні, в процесі трансформації, відповідно до еволюціонування соціокультурного простору ХХІ ст., стали однією з форм ігрових практик молодіжного стилю.

Література

1. Грінченко О. «Темна академія»: нова субкультура, що естетизує читання. URL: <https://chytomo.com/temna-akademii-a-nova-subkultura-shcho-estetizuie-chy-tannia/> (дата звернення: 20.10.2022).
2. Кіріна С. Принцеси ХХІ століття. *Голос України*. 22 травня 2013 р. URL: <http://www.golos.com.ua/article/50402> (дата звернення: 20.10.2022).
3. Мамроцька О., Аганіязова О. Сучасні молодіжні субкультури як один з аспектів формування громадянської відповідальності української молоді. *Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. / Одес. нац. акад. харч. технологій ; наук. ред. О. Б. Каламан (Одеса, 11–13 жовт. 2018 р.). Одеса, 2018. С. 269–272. URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/handle/123456789/9365> (дата звернення: 20.10.2022).

Гололобов Сергій,

кандидат наук з державного управління,

доцент кафедри івент-менеджменту та соціальних комунікацій Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»

КУЛЬТУРОЛОГІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ВЕКТОР ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

В умовах сучасних викликів українському суспільству та загрози національній безпеці України актуалізуються проблеми необхідності видозміни державної політики у сфері культури, яка б у своїй стратегічній перспективі відповідадала обраному вектору розвитку української держави, забезпечувала піднесення національно-патріотичного духу нашого народу та становлення свідомого молодого покоління нової генерації. На підставі наявних воєнно-політичних, цивілізаційно-культурних, освітньо-виховних, національно-історичних, інформаційно-пропагандистських викликів, які постали на сучасному етапі розвитку українського суспільства, сьогодні існує гостра потреба в активізації державної політики у сфері культури, одним з актуальних векторів якої вбачаємо культурологізацію освіти.

Поняття «культурологізація освіти» запровадив А. Флієр у 2000 році в монографічному виданні «Культурологія для культурологів». Під цим поняттям автор розуміє запровадження елементів систематизованого культурологічного знання в усі системи як загальної, так і спеціальної освіти, а також підготовку фахівців-культурологів, орієнтованих на вирішення відповідних освітніх завдань.

Сьогодні один з аспектів культурологізації освіти виявився в запровадженні в державні освітні стандарти (державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти) загальнокультурної компетентності, що є цілком обґрунтовано, адже глибокі зміни, що відбуваються практично в усіх сферах життєдіяльності людини та суспільства на початку третього тисячоліття, змушують під новим кутом теоретико-практичного зору поглянути на традиційні основи та сенс людського існування. Перед молодим поколінням країни стоїть гостра проблема визначення світоглядних позицій та вибору духовних цінностей, що неможливо поза межами світової культури та всесвітнього цивілізаційного процесу. Вважаємо, що формування загальнокультурної компетентності здобувачів освіти в позанавчальний час відбуватиметься ефективніше в разі реалізації таких основних умов: створення системи позанавчальної діяльності, спрямованої на формування загальнокультурної компетентності; розроблення організаційного та методичного забезпечення формування загальнокультурної компетентності; залучення здобувачів освіти до практичної діяльності, орієнтованої на оволодіння загальнокультурною компетентністю тощо.

Отже, культура, будучи антропологічним феноменом, може зберігатися, передаватися та розвиватися лише зусиллями самої людини. Саме тому виховання та навчання як культурні процеси мають за головну мету формування людини, в образі якої інтегруються всі здобутки культури у визначеному історичному періоді. Людина культури як суб'єкт, здатний засвоювати, критично оцінювати та перетворювати соціокультурний досвід, виокремлювати із цінностей культури особистісні змісти, проєктувати та опановувати нові зразки культурного буття, є загальною метою виховання та навчання культурологічного спрямування. В наявних умовах розвитку освіти принцип

культуровідповідності доповнюється принципом культуротворчості, що спонукає особистість до культурного саморозвитку, визнання його творчих можливостей і здібностей у міру культурного розвитку до самостійного вибору культурних цінностей, самовизначення у культурі та творчої самореалізації [2, 131].

У науковому дискурсі останніх років використовують такі поняття, як: культурно-освітній простір, культурологічний підхід в освіті, культурологічний аспект освіти та ін., що загалом характеризують процес культурологізації освіти. Це явище проявляється в інтегруванні культурологічного знання в усі сегменти освіти з метою формування культурної компетентності особистості, її індивідуальної та професійної культури; не зводиться до предметоцентризму; передбачає осмислення та проектування освітнього процесу з урахуванням традицій та актуальних тенденцій культури. У дидактиці ця ідея виражена в принципі культуровідповідності, який розуміють як навчання, виховання та організацію життя молодого покоління в контексті культури. Культурологізація освіти припускає створення комунікативно орієнтованого освітнього простору, що передбачає занурення здобувачів освіти в контекст загальнонародської культури, різних мов та способів діяльності. Отже, культурологізація освіти сьогодні стає однією з таких архіактуальних для науки проблем, які можна вирішувати тільки на засадах пошанування загальноприйнятих людських цінностей, культурного плюралізму, діалогу культур, усвідомлення єдності духовного, соціального, гуманітарного та культурологічного аспектів розвитку світу, людини і людства [1].

Нинішній соціокультурний простір чітко вирізняє необхідність осмислення процесів взаємозв'язку освіти і культури, посилення культуроемкості навчання та виховання. У сучасних суспільних умовах зі зміною морально-ціннісних орієнтацій надзвичайно важливим є усвідомлення молодим поколінням країни необхідності та значущості освоєння культурного простору. Культурологізація освіти розвертає до «обличчя культури» всі освітні складові, зокрема людину як творця культури та суб'єкта, здатного до культурного самовдосконалення. Розглядаючи освіту як складову культури, що живиться нею, з одного боку, і впливає на її збереження та трансляцію через людей – з іншого, культурологізація освіти забезпечує її піднесення до загальноприйнятих людських цінностей та ідеалів культури. Відповідно до цього, освіта має носити культуровідповідний характер, адже завдяки сучасній освіті здійснюються такі важливі соціокультурні функції, як соціалізація та інкультурація [2].

У сучасному українському суспільстві необхідно розгорнути масштабну та комплексну роботу з культурологізації освіти, забезпечити необхідну загальнокультурну компетентність кожного здобувача освіти, яка є базовою для будь-яких професійних компетентностей. На сучасному етапі національного державотворення, у межах якого оновлюється українська свідомість та гартується національно-культурний дух, культурологізація освіти має постати в центрі уваги керівництва країни, освітньо-педагогічного та соціокультурного середовища. На часі – розробити ґрунтовну програму щодо реалізації та розвитку культурологізації освіти в сучасній Україні, яка має стати органічною частиною довгострокової стратегії розвитку української культури.

Література

1. Ковальчук Л., Коник М. Культурологічна спрямованість як ознака високого рівня професіоналізму викладача вищої школи. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2009. Вип. 25. Ч. 1. С. 197–205.
2. Роганова М. Культурологічні основи педагогічної освіти. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. № 6 (87). С. 127–133.

Гурбанська Світлана,

*кандидат філологічних наук, доцент, доцент Навчально-наукового інституту
Київського національного університету культури і мистецтв*

ПОСТМОДЕРНІСТСЬКА КАРТИНА СВІТУ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

На сьогодні актуальним є простеження загальних тенденцій гуманітарної парадигми знання в когнітивному аналізі впливу постмодернізму на сучасну постіндустріальну культуру. Термін «постмодернізм» описує доволі еkleктичне явище, зокрема сигналізує про перехід на новий якісний рівень у його зв'язку зі здобутками та накопиченим досвідом попередніх культурних епох. Постмодернізм функціонує в особливому культурному просторі – у семіосфері національної і світової культури. Звертаючись до фонду здобутків, влучно зазначає О. С. Переломова, «митці постмодернізму знаходять в останньому імпульси для власної творчості ресурси для створення нових витворів, у яких претексти перекодовуються» [1].